

10^e jaargang, # 3

17 september 2012

Agrometeorologische Berichten **Situatie op 1 september 2012**

Samenvatting

Juli en augustus 2012 waren erg verschillend op het vlak van de neerslag. De droogte in augustus compenseerde het natte weer in juli. De temperatuur kan als normaal beschouwd worden. De warme en droge periode midden augustus had geen negatieve impact op de groei van de gewassen. Integendeel, het liet de gewassen toe hun ontwikkelingsachterstand (gedeeltelijk) in te halen. Ook uit analyse van satellietbeelden blijkt dat, globaal gezien, het huidige seizoen een normaal verloop kent. De verwachte opbrengsten van maïs, suikerbieten en aardappelen liggen dan ook in de lijn van het gemiddelde van de voorbije vijf jaren. Dit neemt niet weg dat de opbrengsten plaatselijk lager kunnen liggen omwille van de late start van het seizoen als gevolg van de ongunstige weersomstandigheden tijdens het voorjaar.

Doelstelling en methodiek

Deze berichten geven een overzicht van de weersgesteldheid in de voorbije periode en - vanaf juni - een oogstraming voor de voornaamste landbouwgewassen op regionaal en nationaal vlak. Naast de normale trend afgeleid uit de officieel gerapporteerde opbrengsten van de voorbije 15 jaren, worden voor elke combinatie (teelt/gebied) drie indicatoren berekend op basis van de weersgegevens, de simulaties van het B-CGMS gewasgroeimodel en de satellietbeelden van SPOT-VEGETATION en TERRA-MODIS (tiendaagse composieten met een spatiale resolutie van 1 km en 250m respectievelijk). Daarbij wordt enkel de informatie benut die momenteel al beschikbaar is (januari-heden). Met de data van de voorbije jaren wordt het regressieverband opgespoord tussen de finale oogstopbrengst (Y) en de indicatoren (Xi). De gevonden relaties worden dan, per landbouwregio en teelt, toegepast op de indicatoren van het huidige jaar, ter schatting van de oogstopbrengst. De nationale cijfers zijn afgeleid uit de regionale ramingen met de arealen als wegingsfactor. Meer informatie en voorgaande Agrometeorologische Berichten zijn te vinden op <http://b-cgms.cra.wallonie.be/>.

Bronnen

Alle weersgegevens zijn afkomstig van het Koninklijk Meteorologisch Instituut van België (<http://www.meteo.be>). De regionale opbrengsten en arealen van de voorbije jaren worden geleverd door het Nationaal Instituut voor de Statistiek (<http://www.statbel.fgov.be>). De satellietbeelden worden ter beschikking gesteld door het Joint Research Centre (JRC) van de Europese Commissie (<http://mars.jrc.ec.europa.eu/mars/About-us/The-MARS-Unit>). Verder geraadpleegde documenten zijn afkomstig van de volgende organisaties: Landbouwleven (<http://www.landbouwleven.be>), Boer en Tuinder, Koninklijk Belgisch Instituut tot Verbetering van de Biet (<http://www.kbivb.be>), FIWAP asbl (www.fiwap.be), Centre pilote Maïs asbl (<http://www.centre-pilote-mais.be>), CIPF asbl (<http://www.cipf.be>) en CADCO-Gembloux (<http://www.cadcoasbl.be>).

Contacten

Université de Liège, Dpt. des Sciences et Gestion de l'Environnement (Ulg, Liège)	Bernard Tychon Bakary Djaby	bernard.tychon@ulg.ac.be b.djaby@ulg.ac.be
Centre Wallon de Recherches Agronomiques (CRA-W, Gembloux)	Robert Oger Dominique Buffet	oger@cra.wallonie.be buffet@cra.wallonie.be
Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO, Mol)	Isabelle Piccard Herman Eerens	isabelle.piccard@vito.be herman.eerens@vito.be

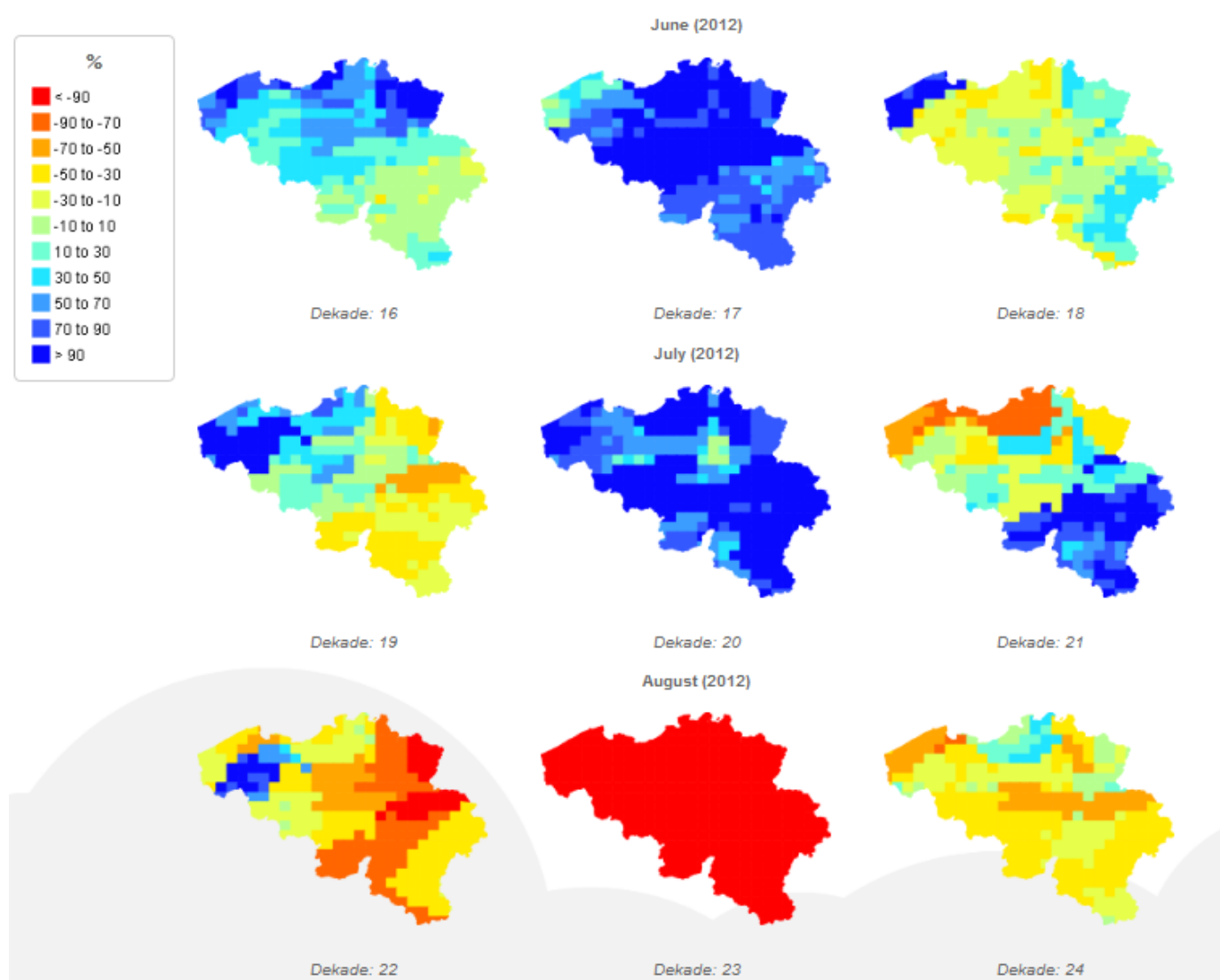
Datum van de volgende berichten: april-mei 2013

De weersgesteldheid

De temperatuur schommelde rond de normaal tijdens de maanden juli en augustus. Ondanks de zeer warme periode midden augustus kunnen zowel de minimale, de maximale als de gemiddelde temperatuur als normaal beschouwd worden (bron: KMI).

De hoeveelheid neerslag daarentegen week af van de normaal. Juli was erg regenachtig. Vooral tijdens de tweede dekade van de maand (dekade 20 in figuur 1) kreeg ons land af te rekenen met grote hoeveelheden neerslag. Tijdens de eerste dekade (19) viel er voornamelijk in de noordelijke landshelft veel regen, terwijl in de derde dekade (21) vooral het zuiden getroffen werd. Augustus was dan weer erg droog. Tijdens de tweede dekade (23) viel er nauwelijks neerslag. Deze droge periode had echter geen invloed op de groei van de gewassen aangezien de bodem nog over ruim voldoende water beschikte.

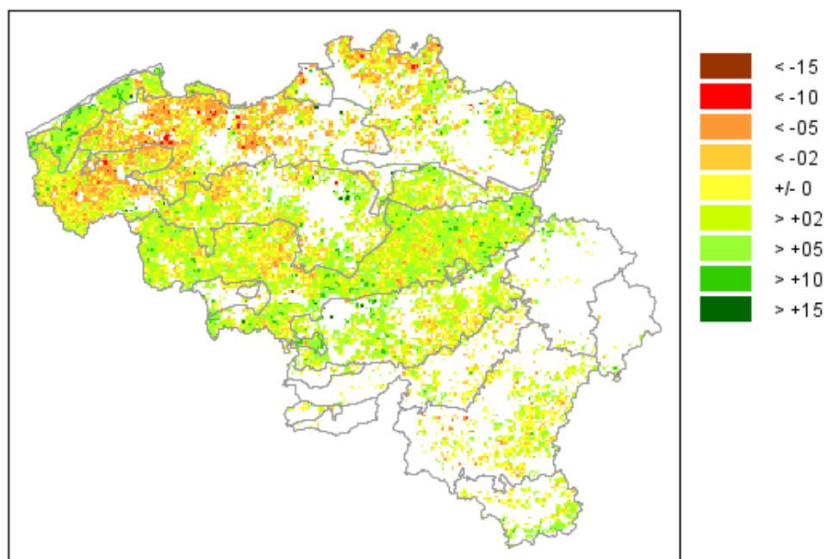
Globaal gezien was het aantal regendagen in juli en augustus normaal waardoor de veldwerkzaamheden volgens plan konden verlopen.

Figuur 1: Verschil (in %) van de neerslag ten opzichte van de referentie (1988-2011) voor de laatste 9 dekades (1 juni tot en met 31 augustus 2012).

Observaties vanuit de ruimte

Globaal gezien verloopt de gewasgroei nagenoeg normaal dit seizoen. De afwijking van de vegetatie-index (fAPAR) ten opzichte van het langjarig gemiddelde (1999-2011) schommelt op de meeste plaatsen tussen +5 en -5%. Figuur 2 toont voor de voornaamste landbouwgebieden de afwijking tijdens de periode mei-augustus 2012. In het centrum van het land en in de Polders liggen de indexwaarden iets hoger dan het gemiddelde (groene zones). In de Zandstreek, de Kempen en een groot deel van de Zandleemstreek scoort de vegetatie-index echter wat lager dan normaal (oranje en rode zones). In het vorige bulletin werd gemeld dat de gewassen het minder goed deden in het zuiden van het land (Ardennen, Jurastreek), maar hier is momenteel niets meer van te merken. In figuur 3 wordt het tijdsverloop van de vegetatie-index weergegeven voor vier landbouwstreken: de Zandstreek (in het noorden), de Leemstreek (in het centrum), de Condroz en de Jurastreek (in het zuiden).

Figuur 2: Relatief verschil van de vegetatie-index (fAPAR, afgeleid uit SPOT-VEGETATION beelden) van 1 mei tot en met 30 augustus 2012 ten opzichte van het gemiddelde.

Figuur 3: Evolutie van de vegetatie-index (fAPAR): 1 januari – 31 augustus 2012 en gemiddelde (1999-2011) voor de Zandstreek, de Leemstreek, de Condroz en de Jurastreek.

Overzicht der gewassen: huidige toestand en oogstraming

Tabel 1 toont de oogstvoorspellingen voor de voornaamste teelten voor de verschillende landbouwstroken en voor het land in z'n geheel. Hieronder volgt een nadere bespreking:

Maïs: Zoals reeds vermeld in het vorige bulletin vond omwille van de overvloedige regenval in april de zaai van de maïs dit jaar later plaats dan normaal. Bovendien zorgde de kou in mei voor een laattijdige en heterogene opkomst. Ook in de daaropvolgende maanden waren de groeiomstandigheden niet echt optimaal. Hierdoor is de ontwikkeling van de maïs momenteel op vele plaatsen nog steeds vertraagd.

Vooraf in de Kempen, de Zandstreek en de Weidestreek (Luik) ligt de voorspelde opbrengst voor maïs iets lager dan het gemiddelde van de voorbije jaren. In de Famenne, de Condroz en de Ardennen worden wel gemiddelde opbrengsten verwacht.

Suikerbieten: De gevolgen van de vorstschade en de ontwikkelingsachterstand die bij het begin van de zomer nog duidelijk merkbaar waren, werden tijdens de voorbije twee maanden grotendeels weggewerkt door de hogere temperaturen en de aanwezigheid van voldoende bodemvocht. Uit veldwaarnemingen blijkt dat de bladmassa ruimschoots de gemiddelde waarde overstijgt, terwijl de wortelontwikkeling dit jaar eerder beperkt is. Dit laatste is wellicht een gevolg van de hoge grondwaterstand bij de inworteling.

Op de percelen die tijdig ingezaaid werden, ligt de verwachte opbrengst voor de suikerbieten iets hoger dan het gemiddelde van de voorbije vijf jaren zonder echter het niveau van 2011 te bereiken. De laat ingezaaide percelen vertonen een grote heterogeniteit inzake opbrengst. De uiteindelijke suikeropbrengst zal afhangen van de weersomstandigheden tijdens de komende weken.

Aardappelen: Vooral de plantdatum zal bepalend zijn voor de aardappelopbrengst dit jaar (bron: FIWAP). Er is een duidelijk verschil merkbaar in verwachte opbrengst van de vroege (eind maart – half april) ten opzichte van de laat geplante aardappelen (half mei – begin juni).

De vroege aanplant (voornamelijk in West-Vlaanderen) ging dit jaar van start rond 15 maart en liep tot het einde van maart. De voorspelde opbrengsten voor de Zandstreek en de Polders zijn vergelijkbaar met de opbrengsten van vorig jaar.

In de Zandleemstreek varieerde de plantdatum sterk van perceel tot perceel. Globaal gezien ligt het aantal groeidagen momenteel lager dan het gemiddelde. Bij oogst op een normaal tijdstip zal dit wellicht resulteren in een opbrengstvermindering van 3%.

In de overige landbouwstroken was de aanplant aanzienlijk vertraagd omwille van het natte weer. Half mei was men in de streek van Doornik nog maar net begonnen met de aanplant van aardappelen. In Henegouwen was op dat moment een derde van het areaal geplant, terwijl in Haspengouw 70% van de aardappelen geplant was. In Vlaanderen was de aanplant vooral vertraagd in de provincie Oost-Vlaanderen. Over gans België beschouwd, was half mei slechts de helft van het aardappelareaal geplant (bron: FIWAP). De voorspelde opbrengsten voor deze streken liggen lager dan de opbrengsten van 2011. De landelijke opbrengstverwachtingen benaderen het gemiddelde van de voorbije vijf jaren, maar liggen 5% lager dan vorig jaar.

De bijzondere weersomstandigheden tijdens de voorbije maanden, met name de afwisseling van erg natte en droge periodes, zorgden vaak voor een beperkte toegankelijkheid van de velden en bemoeilijkten daardoor de veldwerkzaamheden (gewasbescherming, bemesting,...). Het natte weer tijdens de maand juli was op zich al erg bevorderlijk voor de ontwikkeling van ziekten (vooral meeldauw). Momenteel wordt ook melding gemaakt van problemen bij de bewaring van de aardappelen (verhoogd risico op rotting). Dergelijke factoren, die mogelijk ook een invloed zullen hebben op de uiteindelijke aardappelopbrengst, worden niet in rekening gebracht in het voorspellingsmodel.

Tabel 1: Opbrengstvoorspellingen (100kg/ha) per landbouwstreek voor voedermaïs, suikerbieten en aardappelen (Bintje) en vergelijking met de opbrengst in 2011 en 2010 en het gemiddelde voor de jaren 2007-2011 volgens de cijfers van het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS).

Landbouwstreek	Voedermaïs				
	2012 (voorspeld)	2011 (NIS)	2010 (NIS)	2007-2011 (NIS)	verschil (%) (2012/gemidd)
Duinen & Polders	462.0	432.0	474.5	469.8	-1.7
Zandstreek	483.7	470.8	488.3	488.9	-1.1
Kempen	449.3	451.3	450.7	458.3	-2.0
Zandleemstreek	520.1	489.0	519.3	515.9	0.8
Leemstreek	454.5	413.7	460.8	461.2	-1.5
Henegouwse Kempen	474.2	455.5	474.9	478.6	-0.9
Condroz	476.7	479.9	456.2	479.7	-0.6
Weidestreek (Luik)	463.2	451.7	459.3	471.5	-1.8
Weidestreek (Venen)	435.1	433.8	465.3	442.1	-1.6
Famenne	468.0	453.2	414.7	469.4	-0.3
Ardennen	463.5	437.5	458.4	466.0	-0.5
Jurastreek	414.6	392.9	402.2	423.8	-2.2
Hoge Ardennen	-	-	-	-	-
België	464.0	447.0	460.0	469.0	-1.1

Landbouwstreek	Suikerbieten				
	2012 (voorspeld)	2011 (NIS)	2010 (NIS)	2007-2011 (NIS)	verschil (%) (2012/gemidd)
Duinen & Polders	781.9	820.7	751.8	719.4	8.7
Zandstreek	746.8	799.0	684.1	704.5	6.0
Kempen	671.3	733.1	620.5	645.0	4.1
Zandleemstreek	814.1	866.1	750.6	759.7	7.2
Leemstreek	850.0	890.9	768.5	801.0	6.1
Henegouwse Kempen	808.7	868.0	756.6	775.0	4.3
Condroz	767.8	826.1	711.0	738.4	4.0
Weidestreek (Luik)	794.1	835.8	707.6	765.3	3.8
Weidestreek (Venen)	671.9	817.6	617.6	652.1	3.0
Famenne	738.4	848.8	659.6	714.3	3.4
Ardennen	735.6	830.0	730.0	713.2	3.1
Jurastreek	-	-	-	-	-
Hoge Ardennen	-	-	-	-	-
België	762.0	831.0	705.0	726.0	4.9

Landbouwstreek	Aardappelen (Bintje)				
	2012 (voorspeld)	2011 (NIS)	2010 (NIS)	2007-2011 (NIS)	verschil (%) (2012/gemidd)
Duinen & Polders	503.9	503.6	403.6	451.8	11.5
Zandstreek	519.3	528.3	419.1	479.4	8.3
Kempen	451.4	451.3	422.2	452.3	-0.2
Zandleemstreek	521.4	538.3	424.1	479.2	8.8
Leemstreek	518.9	535.2	440.3	482.9	7.5
Henegouwse Kempen	512.1	530.5	432.6	476.5	7.5
Condroz	536.3	531.8	450.4	490.0	9.4
Weidestreek (Luik)	-	-	500.8	490.0	-
Weidestreek (Venen)	-	-	-	-	-
Famenne	463.4	528.0	428.5	445.5	4.0
Ardennen	353.3	567.5	214.0	351.5	0.5
Jurastreek	302.1	255.0	310.0	305.2	-1.0
Hoge Ardennen	458.7	470.0	477.5	454.1	1.0
België	467.0	495.0	410.0	450.0	3.8